

EQUIVALENCIAS. PESSOA Y QUEVEDO

TRADUCIDOS POR DINU FLĂMÂND

La vocación de esta sección de la revista *Ágora-Papeles de Arte Gramático* es la de celebrar las palabras en sus idas y vueltas por diferentes idiomas. En esta ocasión, el gran poeta rumano **Dinu Flămând** traduce a su lengua rumana tres poemas de **Fernando Pessoa**, en portugués en el original, y un soneto del genial **Francisco de Quevedo**, en español. **Borges** afirmaba que, para él, toda la literatura se podría resumir en la obra de Quevedo. Pessoa es, sin duda, uno de los poetas imprescindibles del siglo XX, y posiblemente ya un clásico universal como don Francisco. Sea este trabajo de Dinu Flămând y la presencia de Fernando Pessoa un homenaje también al “traductor” en alusión al oficio de este último de traductor o, como modestamente se denominaba: “corresponsal extranjero de casas comerciales”.

FERNANDO PESSOA

(Portugalia, 1988-1935)

MAR PORTUGUÊS

Ó mar salgado, quanto do teu sal
São lágrimas de Portugal!
Por te cruzarmos, quantas mães choraram,
Quantos filhos em vão rezaram!
Quantas noivas ficaram por casar
Para que fosses nosso, ó mar!

Valeu a pena? Tudo vale a pena
Se a alma não é pequena.
Quem quer passar além do Bojador
Tem que passar além da dor.
Deus ao mar o perigo e o abismo deu,
Mas nele é que espelhou o céu.

MARE PORTUGHEZĂ

Mare sărată, câtă sare-ți iei
Din lacrimile Portugaliei!
Că te-am brăzdat, vai, câte mame-au plâns
Și câți din fiii tăi în van s-au stins !
Logodnice rămas-au nenuntite
Ca tu să fii a noastră, mare, câte!

Degeaba să fi fost? E cu folos
Dacă și sufletul e inimos.
Căci cel trecut de capul Bojador
Lasă în urmă și dureri și dor.
Domnul cu marea lui ne prigonește,
Dar cerul tot în ea și-l oglindește.

AUTOPSIHOGRAFIA

O poeta é um fingidor.
Finge tão completamente
Que chega a fingir que é dor
A dor que deveras sente.

E os que lêem o que escreve,
Na dor lida sentem bem,
Não as duas que ele teve,
Mas só a que eles não têm.

E assim nas calhas da roda
Gira, a entreter a razão,
Esse comboio de corda
Que se chama o coração.

AUTOPSIHOGRAFIE

Un poet e-un imaginator.
El le-nchipuie pe toate cele
Până-și face o închipuire
Chiar și din reala lui durere.

Cei care se-upleacă să-l citească
Simt ca pe-o durere conținută
Nicidecum ambele lui dureri
Ci doar pe a lor, dar neavută.

Iată cum, pe-o șină circulară,
Ca un stimul pentru rațiune
Se rotește trenul tras c-o sfoară
Căruia chiar inimă îi spune.

ULISSES

O mito é o nada que é tudo.
O mesmo sol que abre os céus
É um mito brilhante e mudo —
O corpo morto de Deus,
Vivo e desnudo.

Este, que aqui aportou,
Foi por não ser existindo.
Sem existir nos bastou.
Por não ter vindo foi vindo
E nos criou.

Assim a lenda se escorre
A entrar na realidade,
E a fecundá-la decorre.
Em baixo, a vida, metade
De nada, morre.

ULISE

Um mit este nimicul implicat
În totul. Soare mut și luminos,
El însuși mit pe cer împurpurat -
Răpusul trup al lui Christos,
Viu și despuiat.

Iar cel care aici a acostat,
și fără să existe-a fost de-ajuns.
Neexistând el ne-a întemeiat.
Dar fiindcă n-a venit, el a ajuns
și ne-a creat.

Astfel, legenda curge în tăcere
Cînd de realitate-i absorbită.
și, fecundând-o, prinde ea putere.
Mai jos, viața, înjumătățită,
Inconsistentă, piere.

Traducción del original portugués al rumano: Dinu Flămând

Francisco de Quevedo

(Spain, 1580-1645)

Salmo XXVI

Después de tantos ratos mal gastados,
tantas obscuras noches mal dormidas;
después de tantas quejas repetidas,^[SEP]
tantos suspiros tristes derramados;

Después de tantos gustos mal logrados
y tantas Justas penas merecidas;
después de tantas lágrimas perdidas
y tantos pasos sin concierto dados,

Sólo se queda entre las manos mías
de un engaño tan vil conocimiento,
acompañado de esperanzas frías.

Y vengo a conocer que en el contento
del mundo, compra el Alma en tales días,
con gran trabajo, su arrepentimiento.

Psalmul XXVI

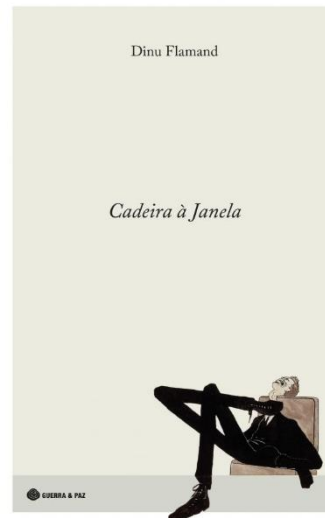
După atâtea clipe-nveninate,
și-atâtea nopți obscure nedormite,^[SEP]
și după atâtea plângeri risipite,
și-atâtea vagi suspine-mprăștiate;

Și de plăceri mai mult neconsumate,
dar și de-obide juste resimțite,
și după atâtea lacrimi pierdute,
și-atâtia pași cu multe-ocoluri date,

Iată că îmi rămâne între dește
doar amăgirea care nu pricepe
și numai reci speranțe ca nădejde;

și înțeleg c-atuncea când Ființa
de lume să se bucure începe
cu multă trudă-și cumpără căința.

Traducción del original español al rumano: Dinu Flămând

Dinu Flămând (nacido en 1947, en la aldea Susenii Bârgaului, en el norte de Transilvania, Rumania) ha publicado en portugués (abril de 2023) *Cadeira à janela*, con traducción de Corneliu Popa. También en portugués: *Sombras e falésias* (2017), con prólogo del gran escritor António Lobo Antunes. En Brasil, fue editada una antología de su obra, traducida a la lengua lusa: *Intimidade distante*.

El propio poeta rumano ha traducido a poetas españoles, como Antonio Gamoneda, Francisco de Quevedo. Y ha sido traducido al español. Entre otros libros: *El frío intermediario* en 2016 (en versión al castellano de Omar Lara). Hay una antología en español de su poesía: *En la cuerda de tender* (Linneo, 2012), con traducción de Catalina Iliescu, y *Primavera en Praga* (Visor, 2021), antología bilingüe, también traducida al español por Catalina Iliescu.

Ha recibido en México el Premio Nuevo Siglo de Oro, del Círculo de Poesía, en febrero de 2023, entregado por los poetas Mario Bojórquez y Alí Calderón. Según hace constar la página de Círculo de Poesía: “Ese premio es un reconocimiento desde la lengua española a las aportaciones de un poeta a la poesía del mundo; en anteriores años lo han merecido poetas como Sujata Bhatt, Paul Muldoon, Duo Duo, Abdellatif Laâbi, Ko Un y Eduardo Lizalde. Dinu Flămând, conocido y publicado en el mundo hispano, pero también en Francia, Italia, Alemania, Portugal, República Checa, Grecia, entre otros países europeos, mereció en 2022 el Premio Mihai Eminescu”.

Publicado en *Ágora* (N. 11), enlace al artículo:

<https://diariopoliticoyliterario.blogspot.com/2022/04/primavera-en-praga-de-dinu-flamand.html>

enlace al N. 11: <https://www.calameo.com/read/002827296c2f8e7d3fd4a>